

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,

національних меншин і міжнаціональних відносин

09 квітня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас є кворум. Засідання оголошую відкритим.

Сьогодні планується розглянути два законопроекти, з опрацювання яких комітет визначено головним, та один проект закону, який нам доручено опрацювати і подати висновок до головного комітету. Ті законопроекти, які сьогодні розглядатимуться, подані Кабінетом Міністрів України.

Також маємо заслухати щорічну доповідь шановного Уповноваженого Верховної Ради України Дмитра Валерійовича Лубінця про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році.

У Регламенті Верховної Ради України визначені чіткі терміни розгляду комітетом щорічної доповіді, а саме ми її повинні розглянути в одноденний термін з дня її отримання.

Порядок денний вам всім був надісланий. Якщо немає заперечень, переходимо до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрію Анатолійовичу, дякую.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.Р. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Джемільев Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тож, колеги, 9 осіб – за.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроекту, з опрацювання якого комітет визначено головним. Питання перше. Проект Закону України про внесення змін до статті 11 Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин" (реєстраційний номер 11093 від 19.03.24 року), поданий Кабінетом Міністрів України.

Для представлення даного законопроекту ми запрошували на наше засідання представника Міністерства оборони. Пан Гайдер Станіслав Мечеславович, заступник Міністра оборони. Прошу вас до слова.

ГАЙДЕР С.М. Шановний Андрію Вікторовичу, шановні народні депутати України, дозвольте представити презентацію вам щодо змін, які пропонує Міністерство оборони в даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ГАЙДЕР С.М. Для цього мені потрібно отримати доступ до екрану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз. А ви не маєте? Я вам не знайду доступ. Давайте без презентації, давайте коротко.

ГАЙДЕР С.М. Давайте я скину в чат Zoom, якщо це можливо. якщо вас цікавить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте.

ГАЙДЕР С.М. Одну хвилинку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представляйте, будь ласка, законопроект.

ГАЙДЕР С.М. Проект Закону (реєстраційний номер 11093) розроблений Міноборони з метою актуалізації переліку державних органів влади та їх повноважень в частині виконання робіт з пошуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та ведення переговорів з гуманітарними місіями, громадськими об'єднаннями тощо.

Пропонується внести зміни до Закону України у зв'язку з реорганізацією, об'єднання оперативного штабу командування об'єднаних сил замінити слова "Об'єднаним оперативним штабом Збройних Сил" словами "Генеральний штаб Збройних Сил України". Це надасть повноваження Генеральному штабу безпосередньо брати участь у створенні пошукових груп, а також у визначенні порядку проведення пошукових робіт. Генеральний штаб ЗСУ є як головний орган військового управління і є більш сталим на відміну від командування об'єднаних сил.

Також пропонується доповнити закон нормою, згідно з якою на період воєнного стану та протягом одного року з дня його припинення повноваження Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, здійснюються органами, визначеними Кабінетом Міністрів.

Зокрема пункт 8, утворення за погодженням з іншими державними органами та координація роботи пошукових груп, гуманітарних місій і зокрема діяльність яких спрямована на пошук зниклих безвісти осіб за особливих обставин, їх останки, розшук і фіксація місць поховань, поховання таких осіб, проведення вилучення зокрема тіл здійснює центральне управління цивільно-військового співробітництва Генерального штабу Збройних Сил України. Та пункт 9, де ведення переговорів з гуманітарними місіями, громадськими об'єднаннями та фізичними особами, які провадять

діяльність та/або перебувають на тимчасово окупованих територіях з метою розшуку осіб, зниклих безвісті за особливих обставин, здійснює Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими – це Головне управління розвідки Міністерства оборони.

Тобто у воєнний час виконання відповідних завдань покладено на Генеральний штаб Збройних Сил та Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими. У мирний час повноваження надаються інституту Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісті за особливих обставин. Це дозволить по суті унормувати діяльність державних органів влади в частині виконання пошукових робіт, повноважень щодо здійснення пошуку тіл.

Не потребує додаткових витрат з бюджету. Прошу, шановні колеги, підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Станом на сьогодні маємо до законопроекту висновок ГНЕУ, в якому до проекту закону висловлюється деяке зауваження, зокрема ГНЕУ вказує, що запропонована в проекті закону нова частина друга статті 11 закону за своєю суттю є нормою тимчасової дії, що розраховано не на постійне застосування, а на застосування протягом певного часу: на період воєнного стану та протягом одного року з дня його припинення або скасування. Причому йдеться про період здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсіч і стримування зброї агресії саме Російської Федерації. У зв'язку з цим звертається увага на необхідність викладення запропонованих змін у перехідних положеннях закону. Також ГНЕУ зазначає, що потребує перегляду строк набрання чинності законом. У Міністерства фінансів України немає зауважень до законопроекту.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитися щодо цього проекту закону? Дякую.

Будь ласка, Костянтинне.

КАСАЙ К.І. Єдине питання, колеги. Я не зовсім розумію чим зумовлені ці зміни до законодавства. Ну, по великому рахунку, на сьогоднішній день, якщо ми приймемо цей закон, ми просто обнуliamo інституцію Уповноваженого щодо пошуку зниклих безвісти, я так розумію. Дайте, будь ласка, відповідь на це питання, чим це зумовлено, зміни до законодавства?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ГАЙДЕР С.М. Дякую за запитання. Перше щодо ... *(нерозбірливо)* Верховної Ради, дійсно зауваження є об'єктивні, але враховуючи особливий період і те, що фактично на сьогодні Міноборони виконує ці завдання, враховуємо, що це можна підтримати.

Що стосується, чи враховані зміни, відповідно до Постанови 975 від 12 вересня 2023 року пунктом 4 про визначення повноважень деяких органів у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території Міністерству оборони разом з Міністерством внутрішніх справ якраз і доручено виконання цих завдань.

КАСАЙ К.І. Тобто ви хочете сказати, що на сьогоднішній день інституція не працює, вона не справляється зі своєю діяльністю, покладеною на неї, я так розумію чи ні?

ГАЙДЕР С.М. Абсолютно ні.

КАСАЙ К.І. Для мене незрозуміло, для чого ми це робимо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович, вибачте, будь ласка. Це ж не про нашого шановного Дмитра Валерійовича мова іде?

КАСАЙ К.І. Ні-ні. Абсолютно. Ми ж розуміємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думав, ви турбуєтесь з того приводу.

КАСАЙ К.І. Я читав, як вмію.

Поясніть, будь ласка, чим це зумовлено?

ГАЙДЕР С.М. У зв'язку з тим, що в особливий період на сьогодні військові здійснюють фактично ці дії відповідно до Постанови Кабінету Міністрів 975, у період на час воєнного стану та протягом одного року з дня його повноваження Міністерству оборони покладено обов'язки пунктом восьмим і дев'ятим Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин".

КАСАЙ К.І. Я більше питань задавати не буду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я теж Костянтину Івановичу дуже коротко відповім. Тут відбувається ситуація чергового нівелювання ролі парламенту, бо спочатку була прийнята постанова, а тепер ми змушені вносити зміни до законодавства. От і все.

ТКАЧЕНКО М.М. Ну так давайте тоді показувати позицію, да і все. В чому питання, колеги?

КРАВЧЕНКО В.В. Дозвольте доповнити по порядку внесення змін в закон? Я представник центрального управління цивільно-військового співробітництва Кравченко Владислав.

Зараз ми кажемо виключно про порядок формування та роботи пошукових груп. Фактично Генеральний штаб займався цим з 2014 року, з початку війни. І зараз Постановою 975 відповідно покладено завдання на Генеральний штаб. Тобто інститут Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, ні в якому випадку не скасовується, тобто він працює, як і працює. А зараз мова іде виключно про роботу пошукових груп.

Уповноважений з питань осіб, зниклих безвісти, формував фактично такі пошукові групи до прийняття Постанови 975, але пошукові групи склалися виключно з цивільних осіб. А цивільні особи проводити пошукові заходи на території, де ведуться воєнні дії, фактично не можуть фізично. Тому пропозиція була надана про порядок формування пошукових груп, які складаються виключно з військовослужбовців не тільки Збройних Сил України, а й інших військових формувань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій В'ячеславович, будь ласка.

КОЗИР С.В. Добрий день, колеги, доброго дня, представники. Питання в першу чергу до Міноборони. Якщо ви готували презентацію, чому її не направили раніше, чому ми не можемо її вивчити? Це перше питання у мене.

Друге питання. Переді мною був доповідач. Ви працюєте протягом вже більше двох років ... *(нерозбірливо)*. Ну тобто це ж історія не нова, вона ж працювала і раніше. Як ви працюєте ... *(не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, хто спроможний відповісти на це питання з представників Міноборони?

ГАЙДЕР С.М. Вибачте, а можете повторити, тому що пропадав зв'язок. Щодо презентації. Ми узнали, що Zoom надасть можливість провести презентацію, там буквально один слайд. Врахуємо на майбутнє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Треба було його надати просто заздалегідь. Ми б все це ... *(не чути)*

КОЗИР С.В. Це знову ж таки відношення до парламенту, як було сказано Неллі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Валерійович.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Андрій Вікторович, шановні народні депутати, я дуже коротко. Я хочу нагадати колегам з Міноборони про те, що цей закон був прийнятий ще в 2018 році. Тоді ця функція покладалась виключно на цивільну структуру, а саме Уповноважений, який працював в складі Міністерства з питань реінтеграції. Тобто це були виключно цивільні особи.

Станом на 2022 рік успішно працювали ці пошукові групи, які складались виключно з цивільних осіб, але, безумовно, за допомогою представників Міністерства оборони, Збройних Сил України. Але головна функція Уповноваженого – це координація розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення їхніх питань, пов'язаних з цим. Особи зникають, на жаль, не тільки на лінії фронту, не тільки там, де відбуваються активні бойові дії. Наприклад, на тимчасово окупованій території України теж відбуваються, на жаль, захоплення наших цивільних громадян України

представниками Російської Федерації. Після цього звертаються родичі саме до Уповноваженого.

Коли побачили проблеми в роботі, було прийнято рішення, щоб ця структура з'явилася в Міністерстві внутрішніх справ і тримачами реєстру з самого початку були визначені представники МВС. Станом на зараз я абсолютно розділяю занепокоєння та запитання з боку шановних народних депутатів, тобто чим саме викликано, що станом на зараз Уповноважений, який працює, який призначений, не справляється зі своєю роботою і виникла необхідність внесення змін до законодавства. Пан Добросердов, це не те, що я його захищаю, але я кожного тижня, як правило, з ним пересікаюся, він присутній на зустрічі з родинами військовополонених, там задають йому запитання, бо родичі отримують витяг з цього реєстру, на підставі якого отримують в тому числі додаткову соціальну допомогу від держави. Тобто до останнього моменту, там тиждень тому у присутності представників Міністерства оборони, Генерального штабу всі казали, що ця інституція абсолютно ефективна. Сьогодні я почув, що є якісь проблеми, які саме, не зовсім зрозуміло, але шановним народним депутатам треба терміново підтримувати законодавчу ініціативу. При тому, що я зовсім не розумію чим вона викликана, натомість я можу трактувати, що прийняті зміни можуть звужити права Уповноваженого, а автоматично він не зможе гарантувати права близьких родичів та членів сім'ї осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, на отримання від Уповноваженого достовірних відомостей про місце перебування особи, зниклої безвісти за особливих обставин, що передбачено статтею 6 закону, а отже також він не зможе забезпечити надання близьким родичам та/або членам сім'ї осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, необхідну інформацію про стан пошуку їх рідних. Пункт 12 статті 11 Закону України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане головуючий, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, Руслане Олександровичу, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Вітаю, друзі. Я підтримую своїх колег, підтримую Уповноваженого. Ми з колегами дуже часто їздимо на фронт і я не уявляю, як це військові будуть якісь там пошукові групи створювати, якщо у нас, на жаль, на позицію, на нуль не дуже багато бажаючих, ми ж знаємо, що там воюють 10 відсотків. І якщо б Генштаб запропонував створити роти по будівництву фортифікаційних споруд, я би їх підтримав, а тут забирати... І в усьому світі ця функція належить до цивільних – щодо зниклих, пошуку зниклих. Тому я не можу підтримати цей законопроект, при всій повазі до Генштабу і до військових.

Дякую.

КАСАЙ К.І. Дозвольте доповнити?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Івановичу, будь ласка.

КАСАЙ К.І. Колеги, саме чому я на самому початку і задав це питання. Мене хвилює тут насамперед дуже проста річ, це те, що при прийнятті даного рішення ми реально просто обнулимо цілу інституцію.

І хотілось би сьогодні почути Уповноваженого. Я бачу, він не присутній в чаті, немає його в Zoom. Андрію Вікторовичу, запрошували чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не запрошували.

КАСАЙ К.І. Це якось теж, мабуть, трошки неправильно. Уповноважений з прав людини у нас майже на кожному комітеті присутній, навіть якщо не стосується питання там інституції. Але ж, ну мені здається, що щось ми робимо неправильно. Так що я теж, я не можу підтримати дане рішення, я не буду цього підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

КРАВЧЕНКО В.В. Дозвольте доповнити ще?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КРАВЧЕНКО В.В. Я хотів би наголосити, що даним законопроектом вносяться зміни виключно, що стосується формування пошукових груп.

Що стосується обміну інформацією, я підтверджую, що на даний час повна взаємодія Генерального штабу, Міністерства оборони України із Секретаріатом Уповноваженого встановлена. Тобто результати роботи, планування пошукової діяльності відповідно узгоджується з Уповноваженим. Всі результати роботи по пошуку тіл загиблих, останків загиблих наших оборонців і в тому числі цивільних осіб в районі виконання бойових дій, воєнних дій погоджуються і надаються своєчасно Уповноваженому.

Тобто зараз ми кажемо виключно, що стосується діяльності пошукових груп. І хочу наголосити, що дійсно там Уповноважений формував ці групи, дійсно вони склалися виключно з цивільних осіб. Але на даний час цивільні особи обмежені в доступі в райони ведення бойових дій. Пошукові групи ми утворюємо з військовослужбовців, в тому числі з тих осіб, які приймали, брали участь в роботі пошукових груп до 2022 року. Тобто вони фактично були цивільні і працювали на Уповноваженого, зараз вони

призвались до лав Збройних Сил України і як військовослужбовці виконують ці обов'язки в складі пошукових груп, які формує Генеральний штаб.

Дякую за увагу.

ГОРБЕНКО Р.О. Я не буду уточнювати ваші ремарки щодо пошукових груп і щодо того, коли були цивільні. Я не хочу створювати і голосувати за нову групу, вибачте ще раз, ухилянтів чи тих, хто відмовники, не хочуть воювати, а будуть казати: "Да я ж у пошуковій групі". Ви, я думаю, точно були там і в Часовому Яру, і в Авдіївці. Ми з вами разом точно можемо уявити, як вона повинна виглядати, ця пошукова група. Це 3-я штурмова бригада в складі 2-го батальйону з Жоріним, 120 бійців на бронетехніці – ось це пошукова група. Про що ви кажете, що якась пошукова група буде на лінії ведення вогню вести якусь там діяльність? Ну, ви уявляєте, про що ви говорите чи ні? FPV-дроном там розхерячать цю пошукову групу і хто буде відповідати? Ви що ли? Да, ви не будете відповідати, як ви не відповідаєте за свої накази, які ви даєте військовим – тримати то чи то! І те, що там фортифікаційні споруди не будували в 2023 році, чому? Та тому, що Генштаб казав, що ми ідемо в наступ. Ну, все класно. А зараз ми вже створюємо пошукові групи.

Давайте, мабуть, на рік наперед думати з Генштабом, що робити.

Дякую.

КРАВЧЕНКО В.В. Дозвольте уточнити? Ми зараз кажемо про різні речі. Ви кажете про групи евакуації тіл загиблих, а я зараз кажу про групи пошуку, які складаються з військовослужбовців, які пройшли відповідне навчання, тобто пошук тих тіл, які поховані фактично під землею, завалені в бліндажах, спорудах. Тобто ми залучаємо не тільки технічні засоби пошуку, а й кінологів. Собаки навчені для пошуку тіл, останків загиблих. Тобто питання евакуації загиблих не стоїть, ми зараз кажемо про пошук зниклих

безвісти, які зникли ще з початку 2014 року. У нас, на жаль, такі ще залишилися.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую за уточнення. Приведіть мені приклад, де ваші кінологи можуть зараз робити ці пошукові роботи. Окей, я розумію, це військові, вони ризикують своїм життям. Ну, пройдіться місцями, я вам можу показати 20 посадок, де лежать наші хлопці. Ну і що? Під завалами, під землею, як ви кажете. Ну так для того, щоб там щось шукати, треба звільнити.

КРАВЧЕНКО В.В. Я вам ще раз наголошую, що пошук відбувається вже на звільнених територіях або на територіях, які дозволяють...

ГОРБЕНКО Р.О. Супер!

КРАВЧЕНКО В.В. ... вести пошукові роботи.

ГОРБЕНКО Р.О. Супер! Супер! Тоді цим будуть займатися цивільні. Дякую.

КРАВЧЕНКО В.В. У цивільного немає доступу...

КАСАЙ К.І. Абсолютно підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте якимось...

Дмитро Валерійович. Будь ласка, до слова.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Я дуже коротко. Я от при всій повазі, знаєте, як людина, яка працює з цими органами і користується цими законами. При всій

повазі, пане Станіславе і пане Владиславе, я не можу зрозуміти, чим викликана ця законодавча ініціатива? Перше, я ж казав, що постійно в моїй присутності є представник, не просто представник, а сам Уповноважений пан Добросердов з представниками ГШ ЗСУ і Міноборони, постійно кажуть: "Між нами все чудово".

Я відкриваю закон зараз, пункт восьмий частина 11 "утворення", це функція Уповноваженого з пошуку осіб, зниклих за особливими обставинами: "утворення за погодженням з Національною поліцією України, Службою безпеки України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Об'єднаним оперативним штабом Збройних Сил України та координація роботи пошукових груп".

Так в чому проблема? Якщо ви кажете, не може туди виходити цивільний, туди можуть виходити виключно військові. Отлично. Він створює своїм наказом, за погодження ЗСУ створюється окрема пошукова група, куди включаються виключно представники ЗСУ, які роблять роботу, він її координує і контролює. Це ж в законі вже прописано. Тобто я не можу зрозуміти, навіщо пропонувати ці зміни? Бо це вже виписано, на роботі показують ефективну роботу. А ви приходите з тим, що ні, треба у нього це забрати і треба віддати виключно Міністерству оборони. Чим це покликано? Навіщо пропонувати такі зміни, один абзац, і забирати час у шановних народних депутатів?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Дмитро Валерійович.

Давайте все ж таки будемо рухатися далі. Маю зауважити, що ми максимально сприяємо уряду в розгляді тих законопроектів, які є важливими.

Максим Миколайович, вибачте. Ну давайте я все ж таки... Добре.

Як тільки у даного законопроекту вийшов термін на подачу альтернативних, ми одразу винесли його на розгляд комітету. Тому хочу

підкреслити, що навіть в умовах воєнного стану абсолютно неприйнятним вбачається підхід, за якого уряд спочатку своїм підзаконним нормативно-правовий актом - Постанова номер 975 від 12.09.2023 року - наділив певні державні органи державними повноваженнями, що суперечать закону. І тільки після того, як ми з вами в рамках контрольної функції прийняли та направили до Кабінету Міністрів України відповідне рішення, уряд пропонує внести відповідні зміни до самого закону. До речі, на це йому знадобилося більше ніж пів року.

Підкреслюю, що станом на сьогодні в законодавстві діє постанова, яка не відповідає нормам закону. Це дуже погана практика, адже закон є актом вищої юридичної сили. Звертаю увагу, що саме підзаконні нормативно-правові акти повинні приводитись у відповідність до норм закону, а не навпаки. Сподіваюсь, що в подальшому таке більше не повториться.

Тому, шановні колеги, ставлю на голосування наступне рішення комітету: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до статті 11 Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин" (реєстраційний номер 11093 від 19.03.24), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного 11 сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Прошу голосувати. Хто – за?

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бойко - за.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду наступного законопроекту.

Дякуємо представникам Міністерства оборони, до речі, за участь в комітеті. На все добре.

Проект Закону України про звернення (реєстраційний номер 11082 від 13.03.24), поданий Кабінетом Міністрів України. Шановні народні депутати, внесення Кабінетом Міністрів України цього законопроекту на розгляд парламенту пов'язане з прийняттям Верховною Радою Закону України "Про адміністративну процедуру", який набрав чинності 15 грудня 2023 року.

Закон про адмінпроцедуру охопив значну частину відносин, які регулювались Законом України "Про звернення громадян". Відтепер більшість звернень, які стосуються прийнятих державними органами рішень, а також їх оскарження, розглядатимуться саме в порядку, передбаченому Законом України "Про адміністративну процедуру". Тож Закон України "Про звернення громадян" потребує комплексного перегляду.

Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання представника Міністерства юстиції Горовця Євгенія Миколайовича – першого заступника Міністра юстиції України. Будь ласка, до слова.

ГОРОВЕЦЬ Є.М. Доброго дня, шановні народні депутати. Маю честь представити вам відповідний законопроект. Зауважу, що необхідність його ухвалення зумовлена не тільки набранням чинності Закону про адміністративні процедури, а і тим беззаперечним фактом, що Закон про звернення громадян був прийнятий надзвичайно давно і, очевидно, вже безнадійно застарів. Відповідно ми перш за все розширюємо коло суб'єктів, які мають право на звернення, оскільки за чинним законом, що відображено навіть в його назві, це коло обмежується громадянами. Звісно, на практиці з огляду і на відповідну судову практику відповідні суб'єкти розглядають не лише звернення громадян, а й юридичних осіб, але фактично це відбувається на засадах аналогії закону і через усунення прогалини в правозастосуванні, що не відповідає принципам правовим.

Відповідно запроваджується оновлений категоріальний апарат відповідних об'єктів, суб'єктів, особливостей перебігу відповідних відносин. Передбачається можливість розгляду звернення громадян у сучасному дистанційному режимі з використанням відеоконференції. Уніфіковано відповідно строки розгляду про громадян, удосконалено регулювання щодо порядку розгляду петицій, зокрема шляхом визначення особливостей розгляду органом місцевого самоврядування. Передбачається, що відповідні суб'єкти будуть здійснювати щорічний моніторинг ефективності і, скажімо так, виконання обов'язків, які випливають з закону.

Взагалі законопроект мав доволі тривалу історію розробки, що і не дивно, оскільки він торкається буквально кожного суб'єкта. Було багато пропозицій з боку органів центральної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадського сектору. Окремі пропозиції були, якщо не взаємовиключними, то були певні колізії. Тому той текст, який зайшов до Верховної Ради, є результатом відповідного компромісу. ГНЕУ висловило окремі зауваження, частина з них, на нашу думку, має дискусійний характер,

частина є слухними. І ми впевнені, що можна буде їх врахувати при підготовці законопроекту до другого читання.

Законопроект комплексний, системний, вирішує важливі питання. Ми просимо підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цієї законодавчої ініціативи. ГНЕУ в цілому підтримує необхідність комплексного удосконалення і оновлення законопроекту про звернення, про осучаснення відносини між владою та громадянами, особами, а також подолання проблем від організацій, адже з моменту прийняття Закону України про звернення громадян минуло майже 28 років. ГНЕУ вважає слухним ряд запропонованих новел. Водночас ГНЕУ також висловлює до законопроекту певні зауваження, зокрема акцентує увагу на той факт, що у зв'язку із запропонованими змінами потребують додаткового коригування приписи Регламенту Верховної Ради України та Кодексу України про адміністративні правопорушення. Крім того, беручи до уваги окремі норми законопроекту, у своїх зауваженнях ГНЕУ наголошує на недопустимості звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесення змін до чинних законів.

Дослідницька служба Верховної Ради зазначає, що ідея законопроекту відповідає тенденціям розвитку європейського законодавства у частині реформування системи державного управління, спрямованого на забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, в той же час висловлює пропозиції та зауваження до законопроекту. Лист з позицією Дослідницької служби вам надісланий.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зазначає необхідність прийняття законопроекту і висловлює до окремих його положень деякі зауваження.

Міністерство фінансів України в межах своєї компетенції підтримує законопроект та зазначає, що реалізація акта не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету України.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитись з питань цього законопроекту? Дякую.

А, Дмитро Валерійович, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ А.В. Я дуже коротко, Андрій Вікторович.

Пане перший заступник міністра, звертаю вашу увагу, на що я звернув увагу в своєму експертному звіті, про те, що відповідно до частини першої статті 11 законопроекту ви фактично будете опрацьовувати персональні дані без згоди громадянина. Це буде прямим порушенням частини другої статті 32 Конституції України. Тому ми підтримуємо запропонований законопроект за умови виключення частини першої статті 11 законопроекту. В іншому випадку це буде порушення як Конституції, так і діючого Закону України "Про захист персональних даних".

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, вам усім були надіслані основні зауваження до цього законопроекту, їх справді багато і до другого читання нашому комітету доведеться серйозно попрацювати, аби цей документ став діючим законом.

Чесно кажучи, Мін'юст так довго його надсилав, що ми очікували більш якісного проекту, зважаючи, що в законопроекті не повинно залишитися норм, які звужують обсяг нині діючих прав громадян. Крім того, як ми бачимо з висновку ГНЕУ, для належного застосування запропонованих

змін в законодавстві нам необхідно буде також вносити зміни і до інших законодавчих актів, які пов'язані з Законом України "Про звернення громадян" або посилаються на нього. Тому при підтримці цього законопроекту в нашому рішенні потрібно буде передбачити необхідність відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України внесення змін до інших законодавчих актів, які не були предметом розгляду в першому читанні. Так що у нас попереду багато роботи.

Після прийняття закону термін процедури у нині діючому Законі України "Про звернення громадян" потребує негайних змін, зволікання в цьому напрямку може створити правовому невизначеність, в результаті якої при розгляді звернень одні органи застосовуватимуть Закон України "Про адміністративну процедуру", а інші Закон України "Про звернення громадян". Такий підхід точно впливатиме на права громадян в негативному плані.

Тому, колеги, пропоную підтримати в першому читанні цей законопроект і відповідно над ним попрацювати до другого. Якщо ніхто не заперечує, то зважаючи на надані до проекту закону зауваження ГНЕУ Апарату Верховної Ради України щодо необхідності внесення змін до інших законодавчих актів і положень, які відповідають предмету правового регулювання до проекту закону і які при цьому не є предметом розгляду в першому читанні, ставлю на голосування наступне рішення комітету: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про звернення (реєстраційний номер 11082 від 13.03.2024 року), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу з урахуванням необхідності відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин

законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не було предметом розгляду у першому читанні, та відповідають предмету правового регулювання законопроекту; друге, під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович, дякую.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

І пропоную, щоб наступного разу наш комітет відправляв такі законопроекти на доопрацювання, тому що дійсно ті помилки, які там вони допустили, для Мін'юста це неприпустимо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую колегу Горбенка. І однозначно зараз я підтримую і проголосую "за". Але в майбутньому треба трошки якісніше працювати. Тим більше, ну це не позиція Мін'юста.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Це складний системний законопроект, безумовно є зауваження, але в першому читанні я підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

11 колег – за.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Дякую представнику Мін'юсту за участь.

Переходимо до розгляду наступного законопроект. Третє питання, проект Закону України про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо доступу до правосуддя осіб з інвалідністю (реєстраційний номер 11132 від 27.03.2024), поданий Кабінетом Міністрів України.

Головним комітетом з розгляду даного законопроект є Комітет Верховної Ради з питань правової політики. Розробником цього законопроект, як і попереднього, є Міністерство юстиції. Тож представника прошу до слова.

ГОРОВЕЦЬ Є.М. Дякую.

Шановні народні депутати, обговорюваний законопроект хоча і порівняно короткий за обсягом, але дуже важливий за своїм значенням. Він розроблений на виконання відповідного пункту Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року. Він передбачає уточнення термінологічного характеру, оскільки наразі панує думка, що терміни "глухий", "глухонімиий", "німиий" є в певному сенсі застарілими. Тому замінюються новим поняттям "особа, основним способом спілкування якої є жестова мова". Запроваджується поняття перекладача

жестової мови. Передбачається відповідно доступ вказаних осіб до правосуддя з метою якомога повнішої реалізації вказаними особами їхніх процесуальних прав і обов'язків, зокрема щодо перебігу судового засідання, його результатів, можливості оскарження судового рішення тощо. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Висновків до цього законопроекту поки немає, але нагадаю, що ми не є головним комітетом і розглядаємо ці законодавчі ініціативи виключно в межах своїх предметів відання.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитись з приводу цього законопроекту? Дякую.

Колеги, без сумніву, особам з інвалідністю держава повинна забезпечити ефективний доступ до правосуддя на рівні з іншими громадянами. Ключовим положенням Конвенції про права осіб з інвалідністю є норма, згідно з якою всі особи є рівними перед законом та мають право на рівний захист закону і рівне користування ним без будь-якої дискримінації. За своїм змістом цей законопроект якраз і спрямований на досягнення цілей щодо забезпечення рівності громадян, адже особам з інвалідністю значно важче реалізувати загальні для всіх учасників судових справ права. Зважаючи на вказане, ця законодавча ініціатива заслуговує на підтримку. Але у мене є одне зауваження. Так, відповідно до положень законопроекту учасники справ, які є особами з інвалідністю, з порушенням зору, слуху або інтелектуальними порушеннями, крім прав, які визначені для всіх учасників справи, мають право також отримувати інформацію про зміст і перебіг провадження в доступній для них формі. Застосоване у законопроекті формулювання "крім права" визначає, що відповідна особа з інвалідністю користується загальними правами, які передбачені для всіх учасників справи

по певній статті, а також має додаткові, які пропонуються в законопроекті і можуть бути реалізовані в особливий спосіб у доступній для неї формі. За таких обставин виникає питання, чи матиме особа з інвалідністю право на реалізацію в доступній для неї формі загальних прав, передбачених для всіх учасників справи, наприклад, право на ознайомлення з матеріалами справи, чи таке право розповсюджується лише на запропоновані в законопроекті додаткові права, які вписано досить абстрактно. Такі, використані в проекті закону формулювання, як інформація про зміст провадження та доступна форма, потребують конкретизації. Сподіваюсь, це зауваження буде враховано головним комітетом.

Тож, якщо ніхто не заперечує і не бажає висловитися з цього законопроекту, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо доступу до правосуддя осіб з інвалідністю (реєстраційний номер 11132 від 27.03.24), поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллайович.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

11 осіб – за. Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Переходимо до розділу "Інші питання". Питання четверте, про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році.

Шановні колеги, 21 березня 2024 року у Верховній Раді України було зареєстровано щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році. Відповідно до Регламенту Верховної Ради України та доручення Голови Верховної Ради України наш комітет повинен розглянути вказану щорічну доповідь у встановленому порядку. Доповідь вам всім була надіслана.

Також хочу звернути вашу увагу, що в рамках ... *(нерозбірливо)* функцій комітету ми надіслали запит до державних органів, відповідальних за виконання попередньої щорічної доповіді Уповноваженого за 22-й рік, яка була розглянута парламентом та затверджена відповідною постановою Верховної Ради України. До нас вже надійшли і зараз продовжують надходити відповіді, які ви отримуєте через СЕДО. Безумовно, ми

проаналізуємо відповідні відомості і у разі необхідності зреагуємо належним чином. Ми як профільний комітет повинні контролювати, щоб рекомендації, наведені у щорічній доповіді Уповноваженого та затвержені парламентом, виконувалися належним чином.

Сьогодні ми розглядаємо доповідь за 2023 рік, для представлення якої я запрошую до слова Уповноваженого Верховної Ради Дмитра Валерійовича Лубінця. Будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Доброго дня, шановні колеги, шановні колежанки. Дякую голові комітету Андрію Вікторовичу та членам комітету, секретаріату за оперативну підготовку до цього засідання, щоб заслухати презентацію щорічної доповіді про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році.

Шановні колеги, це друга щорічна доповідь, яку я як омбудсмен України презентую комітету. І це перша доповідь, яка охоплює повний календарний рік роботи нашої оновленої команди. На жаль, 2023 рік став також повним роком, в якому наша країна охоплена війною через російську агресію. Виклики, які стоять перед країною, величезні і ми докладаємо всіх можливих зусиль для захисту прав людини як в Україні, так і захищаючи українців, які знаходяться за її межами.

Я не хочу витратити багато часу, у нас приготовлена презентація. Я дуже сподіваюсь, що і ця щорічна доповідь буде заслухана у сесійній залі Верховної Ради України, як того вимагає закон, а опис проблем та надані рекомендації стануть у нагоді шановним народним депутатам у вашій законодавчій і законотворчій роботі і саме головне - здійснення парламентського контролю та просування інтересів України за її межами.

Отже, за 2023 рік до Уповноваженого надійшло 95 796 звернень. Звертаю вашу увагу, що у порівнянні з 2022 роком ми отримали більше ніж в два рази більше звернень. 860 було колективних, під якими підписалися

більше 18 тисяч осіб, а також 94 тисячі, практично 95 тисяч індивідуальних звернень. В письмовому вигляді до мене надійшло 42,5 відсотки звернень.

Наступне. У нас працює оновлена "гаряча лінія", яка прийняла більше 53 тисяч, надано більше 52 тисяч консультативно-довідкових роз'яснень. Як правило, до нас звертаються в усній формі, але коли після опрацювання мої фахівці приймають рішення, що необхідно відкривати провадження, передавати на розгляд відповідному департаменту, то ми це робимо самостійно.

Наступне. 76 відсотків звернень, а це більше 72,5 тисяч, до мене надійшло з регіонів поза межами Києва та Київської області. Ви можете подивитись цифри в розрізі всіх областей України, а також ті області, які знаходяться під тимчасовою окупацією Російської Федерації, ми також отримуємо звернення наших громадян. Особливо це стає актуальним для нас, коли ми розуміємо, що немає доступу до електроенергії, тому ми відкриваємо фізичні приймальні на території України, де гарантуємо інклюзивність та доступність отримання послуг для осіб з інвалідністю.

Ми також прийняли звернення від громадян, які перебувають за межами України, більше 11 відсотків, тобто приблизно 11 тисяч звернень громадян до нас надійшли з-за кордону.

Категорії. Найпоширеніша категорія заявників – це члени родин військовослужбовців, які звертаються в їхніх інтересах, а також члени сімей військовополонених і зниклих безвісти військовослужбовців. Це приблизно кожне п'яте звернення. Кожне десяте звернення – це звернення від громадян, які мають статус внутрішньо переміщених осіб.

Серед найпоширеніших категорій, які звертаються до Уповноваженого, також родичі, які діють в інтересах своїх близьких осіб з інвалідністю та військовослужбовців.

За 2023 рік я отримав 435 звернень від шановних народних депутатів України. Також до нас надійшло 39 звернень від дітей, які не досягли 18-

річного віку, а серед іноземців, які проживають на території України, секретаріат зареєстрував 41 звернення.

Щодо порушених прав. Ви бачите, що найбільше були порушені громадянські права. У кожному другому зверненні фактично передбачаються такі види порушень, як права військових, інформаційні права, процесуальні права та права людини в місцях несвободи, права на громадянство, свободи пересування, права людини на тимчасово окупованій території України та захист громадян за кордоном. Майже 8 відсотків звернень – відсутня інформація про порушені права.

Наступне. Для підвищення рівня якості під час підготовки нормативно-правових актів та користуючись своїм мандатом, ми опрацьовуємо проекти законів та підзаконних актів.

Шановні народні депутати, ми надали і підготували експертну позицію щодо 2 731 нормативно-правового акта. Звертаю вашу увагу, що по факту ми підготували більше ніж 4,5 тисячі експертних звітів, але дуже часто у нас випадки, коли один нормативно-правовий акт стосується прав різних категорій, отже різні департаменти готують і аналізують цей нормативно-правовий акт. Але по факту ми цифру показали тих актів, які до нас офіційно зайшли. Ви бачите в розрізі, що практично 47 відсотків – це стосувалося соціально-економічних прав громадян України.

Наступне. Впродовж 2023 року ми провели 3 148 моніторингових візитів. Кожен другий візит стосувався моніторингу дотримання прав громадян, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України. Майже кожен п'ятий у рамках реалізації національного превентивного механізму. 205 візитів відбулось в рамках моніторингу дотримання прав у секторі оборони та прав ветеранів, військовослужбовців, полонених та членів їхніх родин.

За результатами моніторингових візитів Уповноваженим направлено 2 892 звіти з більше ніж 10 тисячами рекомендацій органам державної влади.

Ви бачите в розрізі моніторингових візитів по різних напрямкам і бачите, що найбільше ми перевіряли місця тимчасового проживання, компактного проживання внутрішньо переміщених осіб. Це взагалі стало такою основною діяльністю в 2023 році.

Щодо рекомендацій. Ми не тільки їх направляємо, ми і контролюємо виконання їх, також публічно ми проводимо аналіз імплементованих рекомендацій, які були нами направлені на органи виконавчої влади і місцевого самоврядування.

Щодо регіонів. Ви бачите по регіонах, де найбільше ми зробили моніторингових візитів. Також ми робили моніторингові візити і на територіях, де відбуваються активні бойові дії.

Впродовж року нами було відновлено 54 тисячі 149 прав... Знову ж таки, це новий підхід до ефективності свого мандату. Я поставив критерій для своїх представників, а також керівників структурних підрозділів, що ми можемо отримувати дуже багато звернень, але скільки прав ми відновлюємо? Для мене це, напевно, найефективніший критерій, який показує дійсно, що ми не займаємося паперовою роботою, а ми доходимо до кожної життєвої історії і відновлюємо права наших громадян. Знову ж таки, я не буду зупинятись, ви бачите на екрані категорії прав, які були порушені і в яких категоріях ми найбільше поновили, відновили права.

Чи я це трактую як максимально ефективну свою роботу? Ні. Бо не сто відсотків порушених прав ми відновили. Але нам є до чого рухатись.

Достатньо часто ми стикаємося з тим, що ми роз'яснюємо громадянам України, що з точки зору діючого законодавства їхні права не були порушені, і таким чином ми в тому числі проводимо роз'яснювальну роботу для наших громадян. Наша позиція – це надавати громадянам максимальну ґрунтовність, змістовні відповіді, точно не займатись пересиланням звернення до органів, які, на думку громадян, порушували їхні права.

Наступне. Щодо діяльності ВЛК (військово-лікарські комісії). Саме наша інституція підняла цю проблему. Ми перевірили всі ВЛК, які діють зараз в Україні, і окремий звіт був мною представлений на засіданні Ради національної безпеки і оборони. Після цього частина наших рекомендацій була втілена в життя рішеннями уряду та парламенту.

Наступне. Моніторингові візити в місцях тимчасового проживання ми здійснили в 22 областях України і результатом стало те, що станом на зараз ми в рамках своєї рекомендації змусили уряд розробити та прийняти окрему Постанову 930, а саме мінімальні стандарти адміністрації та управління місць компактного поселення внутрішньо переміщених осіб в Україні. Знову ж таки, для нас це стало викликом, що, маючи категорію ВПО в Україні з 2014 року, ми, на жаль, 9 років не мали навіть елементарних мінімальних критеріїв умов, в яких повинні проживати наші громадяни.

Наступне. В 2023 році наша команда і я особисто підготували і представили чотири спеціальні доповіді. Ви бачите їх на екрані. По кожній доповіді було організовано окреме засідання профільного комітету. Я окремо хотів би подякувати голові комітету, всім членам комітету за те, що ви завжди розглядаєте і ретельно досліджуєте наші спеціальні доповіді. Можу сказати, що такий темп ми взяли достатньо високий, але ми точно його не будемо зменшувати.

Наступне. 2023 рік став надзвичайно важливим роком розбудови внутрішньої спроможності інституції Уповноваженого. Ми провели оцінку власних спроможностей в 2023 році. Це була моя ініціатива за допомогою наших міжнародних партнерів, а саме міжнародної організації "Данрі", ПРООН, була в Україні окрема моніторингова група, яка перевірила нашу інституцію і видала окремий звіт, який в тому числі ми використовуємо задля напрацювання нових змін до Закону "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини". Ви бачите, результати опитування виявили найбільші прогалини у трьох напрямках спроможності – це недостатні

фінансові ресурси, недостатній простір ресурсів і відповідний персонал та організаційна структура.

По персоналу і структурі ми працюємо. Станом на зараз, знову ж таки як результат інституції, останній штатний розпис, який я підписав, ми маємо 515 співробітників нашої інституції. Станом на зараз фізично працює 410 співробітників і співробітниць.

Наступне. Окреме дослідження ми провели, це наслідки повномасштабної агресії Російської Федерації в Україні. Знову ж таки я не буду зупинятись на цифрах. Це цифри, які підтвержені, які ми змогли зафіксувати, а також органи правопорядку, Офіс Генерального прокурора на території, яка знаходиться під контролем українського уряду. Зрозуміло, що по дітям, 10 тисяч дітей, ми розуміємо, що дітей загинуло набагато більше, але на тимчасово окупованій території України, до якої ми поки не маємо доступ.

Також ми використовували дані Моніторингової місії ООН, правильніше буде сказати, що ми їм направляємо свої дані, вони їх в тому числі враховують, інколи не враховують, віддають свої звіти і ми за цим теж ретельно спостерігаємо.

Далі. По категоріям зруйнованих об'єктів. Звертаю вашу увагу, що зафіксовані руйнування більше ніж півтори тисячі закладів охорони здоров'я, загинуло не менше ніж 112 медичних працівників і пацієнтів. Знову ж таки це тільки на тій території, яку контролює український уряд. Було пошкоджено або зруйновано більше 3 800 шкіл в Україні. Також зруйновані релігійні об'єкти - 495, 872 об'єкти культурної спадщини та 1 750 об'єктів культурної інфраструктури.

Далі. Щодо глобальних проблем, а саме від дії Російської Федерації зруйновано дамба Каховської ГЕС. За нашими оцінками, щонайменше 2 мільярди доларів, ідеться про прямі втрати. А також ситуація на Запорізькій атомній електростанції: 6 із 7-ми основних принципів ядерної безпеки

скомпрометовані російською військовою присутністю. І знову ж таки ми побачили абсолютно беззубу реакцію з боку міжнародних інституцій.

В Україні потенційно замінованими залишаються 156 тисяч квадратних кілометрів. Для повного розмінування нам необхідно 37 мільярдів доларів і понад 10 тисяч саперів, за нашими даними, в Україні зараз є не більше ніж 3 тисячі.

Основні виклики в 2023 році. Знову ж таки, я не буду на них ретельно зупинятися, я впевнений, що ви з ним ознайомилися. Але в першу чергу це порушення міжнародного правопорядку, права прав людини через російське вторгнення. У нас немає, за моєю експертною оцінкою, в світі немає систем захисту прав людини і ми прямо про це публічно кажемо. У нас відбуваються систематичні атаки на мирне населення, включаючи жінок, чоловіків, дітей, випадки тортур, сексуального насильства, позасудових страт, насильницьких зникнень, порушення прав військовослужбовців та належна підтримка членів родин військовослужбовців, порушення прав військовополонених з боку Російської Федерації. Продовжуються злочини депортації та примусового переміщення дітей до Російської Федерації, а також на тимчасово окуповані території України.

Щодо основних викликів – це міжнародне право та його ефективність. Ми стикаємося з тим, що, як я і сказав, його немає. Міжнародні інституції не працюють, не діють. І ви бачите, що станом на зараз Російська Федерація взяла курс на руйнування, на повне руйнування енергетичної інфраструктури та системи цивільних послуги в Україні.

Наступне. Це гуманітарні виклики. У нас відсутній гуманітарний доступ на тимчасово окуповану територію України. У нас немає можливості надання допомоги населенню в зоні активних бойових дій. У нас відсутні так звані "зелені коридори", евакуаційні маршрути. У нас відбувається масштабне забруднення території України мінами та вибухонебезпечними предметами. Екологічні ризики, загрози ядерного забруднення. Проблема з

евакуацією та ... (*нерозбірливо*) громади. Також у нас є виклики освітні, це перешкоджання доступу до освіти через обстріли та нестачу енергопостачання.

Щодо напрямку нашої розбудови спроможності. 31 травня 2023 року ми відкрили Центр захисту прав дитини в Україні, в центрі. Багато хто з народних депутатів відвідав наш центр. Я запрошую всіх народних депутатів – членів профільного комітету це зробити, можливо, обговорити окремо питання захисту прав дитини в Україні.

Наступний. По дітям не буду зупинятись, цифри ви бачите на екрані. Офіційно підтверджені депортовані діти - більше 19,5 тисяч. У нас в інституції з'явився окремий підрозділ, який займається фізичним поверненням українських дітей з-за кордону. За нашим безпосереднім сприянням було повернено більше ста дітей. Загальна кількість дітей, яких Україна повернула, це 529. Останні групи дітей ми повертаємо через посередництво Катару за моєї безпосередньої участі.

Наступне. Реалізація пункту 4 – мирної ініціативи Президента України. Я був визначений як людина, яка офіційно відповідає за імплементацію. Я умовно поділив цей напрямок роботи на три категорії: це повернення українських дітей, цивільних громадян України і військовополонених. По дітям ми запустили міжнародну коаліцію щодо повернення українських дітей. Наступне засідання у нас буде 11 квітня. Станом на зараз 34 країни підписали декларацію і офіційно приєднались до цієї роботи. 26 лютого поточного року ми запустили міжнародну платформу щодо повернення цивільних громадян України.

І по військовополоненим, ви знаєте, що у нас відбувається постійна робота. За 2023 рік ми повернули 991 військовополоненого. Загальна кількість станом на зараз - 3 135, але це з урахуванням тих ... (*не чути*) 2024 році. На кінець 2023-го цифра була 2 598, включаючи 147 цивільних осіб. Ми стикаємося з тим, що після повернення кожен військовополонений,

військовополонена розказують про тортури, про не допуск представників МКЧХ до наших українських військовополонених. Це знову ж таки окремий виклик, з яким ми стикаємося.

Далі. Як я і сказав, всупереч Женевським конвенціям росіяни не допускають до наших громадян представників міжнародних організацій. Ви бачите, в яких умовах проживають наші громадяни. Також після звільнення Херсону нами були встановлені навіть катівні, в яких тримались українські діти.

Наступне. Міжнародні заходи. За нашою ініціативою ми провели багато величезних заходів, але я зупинюсь тільки на декількох. Перше – це вже щорічна наша міжнародна конференція, ми проводимо її в Києві завжди напередодні Міжнародного дня захисту прав людини. Друге – це постійні мої виступи на сесіях Ради ООН з прав людини. Третє – у вересні 2023 року ми в Римі провели величезний захід, який називався "Mariupol - an unlost hope" (невтрачена надія). І 6-8 листопада наша ініціатива, яка була підтримана Данським інститутом захисту прав людини, ми провели велику триденну конференцію міжнародну, яку відвідали більше ніж 300 омбудсманів, ну учасників, в тому числі більше ніж 150 омбудсманів світу.

Наступне. Права громадян, це вже по категоріям. Я не буду зупинятися на цифрах, ви з ними ознайомитесь або вже ознайомились. Ну, ви бачите по напрямкам, це права громадян, які постраждали внаслідок збройної агресії, скільки звернень, акти реагування, звернення "гарячої лінії". Саме головне – відновлене право.

Наступний. Права людини в секторі безпеки і оборони, це напрямок, по якому я найбільше отримав звернень і провів особистих зустрічей. Остання зустріч, яку ми проводили, це вже було в 2024 році, було більше ніж 800 родин військовополонених, це було в Будинку офіцерів два тижні тому.

Наступний. Права дитини.

Наступний. Соціально-економічні, культурні права.

Наступний. Реалізація національного превентивного механізму. Звертаю вашу увагу, що ми здійснили 538 моніторингових візитів, це велика кількість. Але, знову ж таки, ми не зупиняємось на досягнутих результатах.

Наступний. Права людини в місцях несвободи.

Наступний. Верховенство права і доступ до правосуддя. Ми відновили позитивну практику моніторингових візитів судових засідань.

Наступне. Інформаційне права.

Наступне. І забезпечення рівних прав і свобод в Україні. Це один з основних напрямків роботи. Ви знаєте, наскільки зараз є чутливе питання захисту прав національних меншин, а також релігійні права, тому ми по кожному зверненню робимо, як правило, моніторинговий візит і реагуємо на можливе порушення прав.

І стан виконання рекомендацій. Я окремо хотів би подякувати, Андрій Вікторович, за ініціативу комітету, що ви написали окремий лист за вашим підписом до відповідних органів, щодо яких ми напрацьовували рекомендації. Для нас дуже важливо, щоб комітет приймав в цьому активну участь, а саме контролював стан виконання наших рекомендацій, за що я вам окремо дякую, всім шановним народним депутатам. Ви бачите на екрані, це наш аналіз. Але не всі органи нам відповіли, на жаль. Дякую.

І наступне. Це стан виконання в розрізі конкретних міністерств, відомств, але ми тут вказали не всі. Звертаю вашу увагу, що багато на чому нам треба ще працювати, наприклад, є міністерства, які, на наш погляд, системно з року в рік не виконують одні і ті самі рекомендації.

Дякую за вашу увагу. Доповідь закінчив. Готовий відповідати на всі ваші запитання. Саме головне, що для мене важливо, це пряма співпраця і взаємодія з профільним комітетом, із шановними народними депутатами. Дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро Валерійович.

Шановні колеги, будь ласка, якщо у когось є зауваження до Уповноваженого. Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Хочу подякувати, Дмитре Валерійовичу, вам за вашу доповідь і дійсно за ту роботу, яку ви робите.

Хотілось би зазначити щодо ефективності проведення перевірок, ну не перевірок, а присутності ваших представників у судових засіданнях. Я хочу вам сказати, що дійсно ця робота сприяє, скажемо так, поліпшенню прийнятих і якості прийнятих рішень судами, а саме не тільки прийнятих рішень, а і те, що не переносяться судові засідання і відповідно відбувається нормальний судовий процес. Так що за це я вам вдячний.

І у мене є велике прохання, щоб дійсно ця робота в цьому напрямку продовжувалась. Тому що якщо ми говоримо про місця несвободи, дякуючи вашому моніторингу, то дуже багато, скажемо, прав, які були, подавались на умовно дострокове звільнення, вони почали приймати рішення і дійсно там пішов нормальний робочий процес, так що я вам за це вдячний. Ну а за все інше, я думаю, ми ще завтра зустрінемося і поговоримо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пане голову. Дякую Дмитру Валерійовичу. Хочу окремо подякувати, сьогодні також у своїй доповіді Дмитро приділив увагу саме роботі з внутрішньо переміщеними особами. Я хочу відмітити дійсно важливість інституції Уповноваженого саме в роботі з ВПО, тому що, на жаль, мені здається, що сьогодні і навіть після цих створень наших координаційних штабів, які там створені, дякую, безумовно, хоча б за це нашому профільному міністерству і конкретно Ірині Андріївні, але все одно, як то кажуть, хаос, все одно, вибачте за сленг, "стрелки" з одного

міністерства на інше. Я думаю, що колеги, які постійно беруть участь у цих наших координаційних штабах і по п'ятницях, і вже окремі штаби по понеділках, по житлу, і я скажу так, якщо би не робота парламентарів, нас як народних депутатів в цьому напрямку, я зараз не за себе, я зараз за велику кількість колег і в тому числі з нашого комітету, дякую, і якщо би не робота Представника Уповноваженого Верховної Ради України, знову ж таки, акцентую, що Дмитро є нашим колегою і інституція є пов'язана з парламентом, то я не знаю, що б там виконавча влада напрацювала би реально. Тобто той об'єм роботи, який ми разом з Офісом Уповноваженого робимо для людей, і підштовхуємо, я сподіваюся, що зараз чують нас представники Кабміну, виконавчої влади, уряду, я думаю, що вони також повинні подякувати і за цю доповідь, і конкретно за допомогу по питанню переселенців і Дмитру, і всій його команді. Я кажу дякую від себе і, сподіваюся, від всього нашого комітету, і від усіх людей-переселенців.

Пане Дмитре, і велике до вас прохання доєднатися зараз, як то кажуть, до нашого бою за все-таки повернення компенсацій на житло людям-переселенцям, тому що з 2,6 мільйона знизити виплати до 720 тисяч людям, в 4 рази кількість людей зменшили, в 4 рази, ну це просто жах, це точно не те, про що наш Президент говорив у грудні у своїй пресконференції, розумієте? Просто його підставляють, просто, я так розумію, він не знає про цю кількість, зараз будемо до нього цю інформацію також доносити. Дуже прошу вас доєднатися до нашого, я говорю як є, до цього бою за повернення цих коштів людям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ще раз доброго дня, Дмитре Валерійовичу. Власне дякую вам за представлення цієї доповіді. Окрім того хочу подякувати за

дуже проактивну позицію і в цілому, скажімо так, за перезавантаження системи захисту прав людини і громадянина в Україні. Але маю питання, маю питання більш практичне. Ви наголосили на великій кількості моніторингових візитів і власне з вашої доповіді ми можемо зрозуміти, що вони відбуваються в різних сферах по різних напрямках і в різних місцях, то моє питання практично прикладне, чи діють ваші співробітники на основі якихось стандартизованих уніфікованих протоколів, чи яким чином визначають, скажімо так, механізми оцінки стану тієї чи іншої установи?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Валерійович. Це ж було запитання.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Так. Дякую. Дякую, Неллі Іллівна, за запитання. Дійсно, ви правильно звернули увагу, що ми визначаємо проведення моніторингових візитів по різних напрямках, фактично це 9 напрямків. Дев'ятий напрямок – це за кордоном, ми теж робимо моніторингові візити, моніторингові перевірки. Завжди у нас є стандарт. З самого початку виписуються документи по напрямку, на підставі яких документів робиться моніторингова перевірка або моніторинговий візит, що буде досліджено, а саме - які стандарти. Якщо це перевіряються умови проживання, то що треба перевірити, що треба використовувати для перевірки. Станом на зараз мої співробітники навіть укомплектовані новою технікою, де ми просто заходимо в приміщення і у нас є показники освітлення, є показники свіжості повітря, температура, розмір установи. Це в першу чергу використовується по напрямках, де люди не можуть самі обрати, де знаходитись, особливо це психоневрологічні заклади, комунальні заклади обласних рад.

Також ми стикнулись з тим, що по реабілітації військовослужбовців в лікарнях недостатня кількість приміщень, отже автоматично ми стикнулись з

тим, що, маючи норми на людину 3,6 квадратних метрів, по факту їх набагато менше.

Тобто всі стандарти у нас підготовлені по всіх напрямках. Обов'язково ми вводимо нову практику: обов'язково після проведення моніторингового візиту або моніторингової перевірки ми готуємо офіційний документ. Якщо ми побачили системні порушення, це обов'язково акт реагування. Якщо не системні, які можна виправити, як правило, ми використовуємо цей чинник, що ми даємо можливість виправити ці зауваження, це звичайні листи або за моїм підписом, або за підписом мого представника по цьому напрямку, які направляються на відповідного керівника відповідної структури.

І рекомендації. Чому така велика кількість рекомендацій? Після проведення моніторингових візитів це окрема ділянка роботи, де ми напрацьовуємо рекомендації і їх направляємо, щоб подібні речі виправлялись автоматично по всім установам.

От Максим Миколайович згадав ВПО. Я вам приведу приклад, чому ми вирішили провести таку велику кількість моніторингових візитів по напрямку ВПО. Коли я просто почав збирати інформацію, скільки таких місць, ми отримали одну інформацію від профільного міністерства, зовсім іншу інформацію від голів обласних адміністрацій. Коли ми просто склали цю цифру, вийшла інша цифра, ніж від профільного міністерства. Громадські організації нам дали третю цифру. І міжнародні наші партнери, Управління Верховного комісара, які займаються напрямком захисту прав ВПО, дали четверту цифру. Тобто для нас це став шок. Насправді жодна інституція в Україні не знала, скільки насправді місць тимчасового проживання, зараз місць компактного проживання ВПО в Україні. Тому ми вирішили – ніхто не знає, ми перевіримо всі і вийдемо нарешті на розуміння, скільки таких місць. Тому станом на зараз наша інституція не просто знає, скільки їх, а перевірила практично 90 відсотків за допомогою наших громадських організацій.

І ще одна ремарка по моніторингових візитах. По напрямку НПМ (національного превентивного механізму) моя позиція – жодного моніторингового візиту не проводити без громадських моніторів, навіть ми пішли далі – громадським моніторам ми надали можливість проводити повторні моніторингові візити без участі моїх представників. Вони всі діють на підставі доручення особисто від мене.

Я дякую особливо Костянтину Івановичу Касаю. Він приєднується до багатьох наших моніторингових візитів як народний депутат, і його команда. Тому от тут ми рухаємося навіть далі. І якщо на 2022 рік ми вчилися у міжнародних експертів, то коли в Копенгагені я розказував про наш досвід по напрямку НПМ, абсолютно всі омбудсмани світу сказали, що так нам треба приїжджати в Україну і вчитися тепер, бо такої кількості моніторингових візитів з громадським сектором не проводить ніхто в Європі, це можу я вам точно сказати.

Дуже вам дякую за ваше запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію В'ячеславовичу, будь ласка.

КОЗИР С.В. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Хочу в першу чергу висловити слова подяки Дмитру Валерійовичу за його таку кропітку роботу. Дійсно, інституція перезавантажилася, я дуже радий, що ми дотичні і співпрацюємо з інституцією. І, як приклад, хочу показати співпрацю депутатів з інституціями, з центральними органами влади, для того щоб не казали, що неможливо. Все можливо дипломатично, правильно, методично, все працює. Тому звертаюсь, Андрію Вікторовичу, і до вас, до комітету, давайте також десь поважати себе і отакі от дрібниці, як здається там іноді, що презентація або недопрацювання, давайте також показувати міністерствам – нехай працюють також. Тому що вони роблять

помилки по відношенню до нас, що ж вони тоді роблять для людей наших? Тому давайте звертати на це увагу.

Дмитро Валерійович сказав, що немає інформації по місцям тимчасового проживання, які вони всі промоніторили. У нас досі жодна інституція не знає, скільки у нас переселенців, де вони є і як вони рухаються, немає жодної. За 10 років цього не спромоглися. Це наша робота, наш профільний комітет, наша праця. Тому давайте звернемо на це увагу і будемо працювати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руслан Олександрович, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Добрий день, Дмитро Валерійович. Дякую вам за доповідь. Також прошу, щоб ви додали більше зусиль щодо моніторингу та аудиту місць позбавлення волі, тому що наш комітет, як ніхто, відповідальний за права людини, які порушуються у всіх місцях. І, як ми знаємо по практиці, раз на два роки ми чуємо якісь скандали, потім намагаються зам'яти (таким сленгом будемо висловлюватись). Тому дуже прошу, щоб в цьому році зробили такий крутий аудит.

А ті співробітники пенітенціарної служби, які із себе виявляють крутих пацанів, які катують наших ув'язнених, я бачу, ви дуже гарно співпрацюєте з Генштабом, можете запропонувати їх до якихось там таких якраз місій невиконуваних, я би так сказав, щоб ми потім про них серіали дивилися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, дійсно, Дмитро Валерійович, як завжди, провів колосальну роботу для підготовки досить таки конвенціонального

документу. Враховуючи об'єм 350 сторінок, це багато, по великому рахунку. І я при підготовці до засідання зацентрувався виключно на рекомендаціях, які тут містяться. Переважна більшість з них і справді є нагальними і потребують негайного реагування. Водночас маю зазначити, що в мене є не запитання, а зауваження до деяких рекомендацій, на які я не можу не звернути увагу.

Перше питання. На сторінці 49 розділу "Реалізація Формули миру" щорічної доповіді надається наступна рекомендація Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Державній міграційній службі: забезпечити здійснення спільно з неурядовими організаціями широкої інформаційної кампанії на території РФ, РБ і на тимчасово окупованих територіях щодо можливості та механізму повернення на контрольовану територію України, а також отримання посвідчення на повернення. По-перше, варто зазначити, що строк дії експериментального проекту, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 21 жовтня 2022 року номер 1201, відповідно до якого ДМС оформлювала посвідчення особи на повернення в Україну, закінчився у листопаді минулого року. 23 лютого 2024 року Кабінет Міністрів прийняв нову Постанову номер 194, згідно з якою ДМС у рамках нового експериментального проекту, який реалізовується протягом 2 років, оформлює тимчасове посвідчення громадянина України, які перебувають на територіях, на яких ведуться бойові дії, або тимчасово окупованих Російською Федерацією, включених до переліку територій, на яких велися бойові дії, або тимчасово окупованих Російською Федерацією. Водночас посвідчення особи на повернення в Україну, про яке йдеться в рекомендаціях щорічної доповіді, станом на сьогодні оформлюються виключно дипломатичними установами відповідно до порядку оформлення та видачі посвідчення особі на повернення в Україну, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 17-го року номер 285. Таким чином зазначена рекомендація, яка адресується

ДМС та Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, не є для них актуальною. Крім того, із зазначених рекомендацій не зрозуміло, яким чином ДМС та Мінреінтеграції зможуть забезпечити інформаційну кампанію на території Російської Федерації, Республіки Білорусь та на тимчасово окупованих територіях за відсутності до них прямого доступу.

Друге. На сторінках 234 та 235 розділу "Інформаційні права" щорічної доповіді Верховній Раді України рекомендується розглянути та надати висновок про розгляд та прийняття за основу проекту Закону України про Національну комісію з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації (реєстраційний номер 6177 від 18.10.21). При всій повазі, маю зазначити, що Верховна Рада не надає висновки до законопроектів, відповідна рекомендація мала би бути адресована комітету, що цілком відповідало б нормам Регламенту Верховної Ради України.

Третє. На сторінці 264 розділу "Забезпечення рівних прав і свобод" щорічної доповіді Державній міграційній службі України рекомендовано забезпечити відкриття та функціонування відокремлених підрозділів ДП "Документ" на території країни, де перебуває багато громадян України, які покинули територію України внаслідок широкомасштабної збройної агресії проти України. Хочу зауважити, що строк дії експериментального проекту, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 10 червня 2022 року номер 678, яким передбачена можливість відкриття Державною міграційною службою підрозділів ДП "Документ" на території третіх країн, спливає через 3 місяці. Тому членами комітету розроблено проект Закону України про внесення змін до деяких Законів України щодо надання адміністративних послуг громадянам України, в тому числі за кордоном (реєстраційний номер 11017), яким вже на законодавчому рівні передбачається можливість оформлення паспортних документів через державне підприємство, що належить до сфери управління ДМС. Станом на даний час цей законопроект

очікує розгляду в парламенті. Таким чином, зазначену рекомендацію для ДМС неможливо реалізувати, оскільки поки відповідний закон не прийнято, не зрозуміло, чи матиме ДМС відповідні повноваження.

Четверте. Майже всі рекомендації, які мають на меті врегулювати певне питання нормативно-правовим актом Кабінету Міністрів України, адресуються міністерствам або іншим центральним органам виконавчої влади з формулюванням розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів України певний проект нормативно-правового акту. Однак варто зазначити, що розробити та подати на розгляд не означає прийняти цей документ. Міністерства дуже часто звітують, що вони розробили певний документ, однак у подальшому він не був прийнятий урядом. Тому якщо певне питання повинно бути врегульовано актом Кабінету Міністрів України, то вважаю, що саме Кабінету Міністрів України як вищестоящому органу, а не підпорядкованим йому міністерствам логічніше адресувати відповідну рекомендацію щодо вирішення конкретного питання.

І власне останнє. Рекомендації Верховній Раді України, які стосуються законопроектів, здебільшого починаються зі слів "забезпечити розгляд", зважаючи на статус Уповноваженого, який в першу чергу є Уповноваженим саме Верховної Ради України, рекомендувати парламенту як вищому органу забезпечити розгляд законопроектів, м'яко кажучи, звучить некоректно.

Колеги, ми не можемо змінювати текст щорічної доповіді, тож сподіваюся, що зазначені мною зауваження будуть враховані Уповноваженим при надсиланні відповідних рекомендацій до органів влади.

Тож відповідно до статті 18 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" за результатами розгляду щорічної доповіді Уповноваженого Верховна Рада України повинна прийняти постанову. Проект постанови, який пропонується зареєструвати, вам було надіслано.

Тож, шановні народні депутати, ставлю на голосування наступне рішення комітету. Взяти до відома щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання питання про розгляд щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році.

Третє. Внести на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України "Про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році" та рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду прийняти її в цілому.

Четверте. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України виступаючим від комітету з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Серій В'ячеславович.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. 9 осіб – за.

Рішення прийнято.

Колеги, хочу подякувати Дмитру Валерійовичу.

Ви хочете додати? Давайте я вже буду закінчувати.

Дякую вам за участь. Гарна доповідь. Досить великий томос. Тому успіхів і бажаю здоров'я.

Колеги, чи є у когось інформація, якою ви б хотіли поділитися з народними депутатами членами комітету? Немає.

Шановні народні депутати, на цьому порядок денний вичерпаний. Всім дякую. Засідання оголошую закритим. На все добре. Гарного всім дня.